

Udskriftsdato: 14. december 2025

2014/1 LSF 91 (Gældende)

**Forslag til Lov om ændring af lov om akkreditering af videregående
uddannelsesinstitutioner
(Ingen prækvalifikation af nye uddannelser ved sammenlægning af
eksisterende uddannelser)**

Ministerium: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Journalnummer: Uddannelses- og Forskningsmin.,
Styrelsen for Videregående Uddannelser, j.nr. 14/021133

Forslag

til

Lov om ændring af lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner

(Ingen prækvalifikation af nye uddannelser ved sammenlægning af eksisterende uddannelser)

§ 1

I lov nr. 601 af 12. juni 2013 om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner foretages følgende ændringer:

1. I § 18 indsættes som *stk. 3* og *4*:

»*Stk. 3.* Stk. 1 finder ikke anvendelse ved en sammenlægning af eksisterende uddannelser, medmindre sammenlægningen medfører en udvidelse af de sammenlagte uddannelsers formål og erhvervssigte, og udvidelsen har væsentlige negative konsekvenser for arbejdsmarked og rekrutteringsgrundlag for eksisterende beslægtede uddannelser og uddannelsesudbud.

Stk. 4. Ministeren fastsætter nærmere regler om betingelser for sammenlægning af uddannelser uden forudgående prækvalifikation, herunder lukning af uddannelser og andre forhold ved sammenlægning af uddannelser, jf. stk. 3.«

2. I § 21, *stk. 1*, indsættes efter »uddannelsesudbud«: », jf. dog § 18, stk. 3«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 2015.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Ingen krav om prækvalifikation af nye uddannelser, som er fremkommet ved sammenlægning af eksisterende uddannelser
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Siden 2007 er mere end 300 nye videregående uddannelser og uddannelsesudbud blevet positivt akkrediteret, således at der aktuelt er næsten 1.500 uddannelsesudbud i det ordinære videregående uddannelsessystem. En del af disse nye uddannelsesudbud er fremkommet ved videreudvikling af eksisterende uddannelser.

Der er på den baggrund et behov for at sikre, at der samlet set er et fagligt bæredygtigt og gennemslagsigt antal uddannelser. Der vil derfor blive stillet krav til alle de videregående uddannelsesinstitutioner om at øge kvaliteten og gennemslagsigheden i det samlede videregående uddannelsesudbud.

Dette arbejde skal understøttes gennem tilvejebringelse af relevante lovgivningsmæssige rammer, som giver de videregående uddannelsesinstitutioner optimale muligheder for at leve op til disse krav, bl.a. ved at tilpasse deres uddannelser.

Dette lovforslag vil give de videregående uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet mulighed for at sammenlægge eksisterende uddannelser uden at skulle søge om prækvalifikation af den nye uddannelse, som er fremkommet ved sammenlægningen.

Lovforslaget fremsættes som opfølgning på aftalen af 2. juli 2014 mellem regeringen (Socialdemokraterne og Radikale Venstre) og Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om en vækstpakke 2014, initiativ 80, pkt. (a), hvorefter institutionerne gives mulighed for at sammenlægge eksisterende uddannelser uden prækvalifikation. Lovforslaget understøtter kravet i initiativ 80 om, at alle de videregående uddannelsesinstitutioner skal øge kvaliteten og gennemslagsigheden i de samlede antal af uddannelser.

Det forventes, at forslaget vil tilvejebringe øget fleksibilitet og administrativt incitament til at sammenlægge eksisterende uddannelser for at begrænse det samlede antal uddannelser og samtidig øge gennemslagsigheden i det samlede videregående uddannelsessystem.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Ingen krav om prækvalifikation af nye uddannelser, som er fremkommet ved sammenlægning af eksisterende uddannelser

2.1.1. Gældende ret

I henhold til § 18 i lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner skal alle nye videregående uddannelser prækvalificeres før oprettelsen.

Ved prækvalifikationen vurderer Rådet for Vurdering af Udbud af Videregående Uddannelser (RUVU) om nye uddannelser opfylder centralt fastsatte kriterier for behov og relevans og om nye uddannelsesudbud bidrager til bedre sammenhæng i uddannelsessystemet. Uddannelses- og forskningsministeren træffer afgørelse om godkendelse af nye uddannelser og uddannelsesudbud på baggrund af RUVU's vurdering.

Ved prækvalifikationen sikres, at nye uddannelser bidrager til dækning af påviste kompetencebehov i det danske samfund, herunder kompetencebehov i eksisterende erhverv eller videnområder, eller bidrager til udviklingen inden for nye viden- eller erhvervsområder.

Hvis sammenlægning af to eller flere eksisterende uddannelser til én ny uddannelse ikke medfører ændringer i uddannelsens formål og erhvervssigte, er der ikke tale om en ny uddannelse, og der kræves således ikke prækvalifikation.

Sammenlægning af eksisterende uddannelser skal godkendes af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Sammenlægninger af professionsbachelor-, erhvervsakademi-, diplom- og akademiuddannelser forudsætter endvidere ændring af uddannelsesreglerne, da disse uddannelser alle er landsdækkende og reguleret af bekendtgørelser.

2.1.2. Den foreslåede ordning

Med lovforslaget foreslås det, at de videregående uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet kan sammenlægge eksisterende uddannelser uden at skulle søge om prækvalifikation af den nye uddannelse.

Erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne samt diplom- og akademiuddannelserne udbydes landsdækkende i henhold til fælles uddannelsesregler, der regulerer samtlige udbud. Det betyder, at sammenlægninger på uddannelsesniveau for disse uddannelser alene kan ske på baggrund af en fælles, central proces, der omfatter ændringer af bekendtgørelse og involverer de godkendte udbydere.

Der vil med forslaget blive skabt mulighed for, at også uddannelser, der efter sammenlægningen får et udvidet erhvervssigte, ikke skal prækvalificeres. Det er dog stadig en forudsætning, at uddannelser, der indgår i sammenlægningen, samtidig afvikles som selvstændige uddannelser. Afvikling af en uddannelse indebærer, at der ikke optages nye studerende på uddannelsen, men at allerede optagne studerende får mulighed for at gøre deres uddannelse færdig inden for rammerne af det gældende regelsæt for den pågældende uddannelse.

Muligheden for sammenlægning af uddannelser uden prækvalifikation omfatter ikke de tilfælde, hvor en institution udbyder ellers identiske uddannelser på to eller flere forskellige lokaliteter.

Hvis sammenlægningen af uddannelserne resulterer i et udvidet formål og erhvervssigte for den sammenlagte uddannelse, er det en forudsætning, at udvidelsen ikke får væsentlige negative konsekvenser for arbejdsmarked eller rekrutteringsgrundlag for eksisterende beslægtede uddannelser og uddannelsesudbud.

RUVU skal således fortsat foretage vurderinger og rådgive uddannelses- og forskningsministeren, når sammenlagte uddannelsers erhvervssigte udvides i retning af erhvervssigtet for eksisterende uddannelser. Med overgangen til institutionsakkreditering blev der iværksat en udvikling i retning af en overordnet balance i den samlede udvikling af videregående uddannelser. RUVU's funktioner skal sikre, at dette opretholdes, og at der ikke inden for visse uddannelses typer eller fagområder udvikles flere uddannelser, end der samfundsmæssigt er brug for, eller at der opstår en skæv geografisk spredning af uddannelsesudbuddene.

Uddannelses- og Forskningsministeriet skal af hensyn til bl.a. takstindplaceringen af den nye uddannelse fortsat godkende den nye uddannelse, jf. § 21 i lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner, når den nye uddannelse er fremkommet ved sammenlægning af eksisterende uddannelser. Da der er tale om sammenlægning af allerede eksisterende uddannelser, vil der ved godkendelsen ikke blive stillet krav om efterfølgende uddannelsesakkreditering, uanset om institutionen endnu ikke har opnået en positiv institutionsakkreditering. Da det er eksisterende uddannelser, som er sammenlagt, er det vurderingen, at der ikke er behov for en uddannelsesakkreditering for at sikre det faglige indhold i den nye uddannelse.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes at medføre administrative lettelser for videregående uddannelsesinstitutioner, der ønsker at sammenlægge eksisterende uddannelser, idet sådanne sammenlægninger – inden for de ovenfor skitserede betingelser – kan ske, uden at der skal søges om prækvalifikation af den nye uddannelse.

Lovforslaget har herudover ikke økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 6. oktober 2014 til den 3. november 2014 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Akademikerne, Akademiraadet, Akademisk Arkitektforening, Akkrediteringsrådet, Arkitektskolen Aarhus, C3, Copenhagen Business School – Handelshøjskolen, Danish Institute for Study Abroad, Danish Society for Education and Business, Danmarks Akkrediteringsinstitution, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, Danmarks Grundforskningsfond, Danmarks Innovationsfond, Danmarks Liberale Studerende, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, Danmarks Rederiforening, Danmarks Skolelederforening, Danmarks Tekniske Universitet, Danmarks Vejlederforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Arkitektur Center, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Kunsthåndværk, Dansk Magisterforening, Dansk Sø-Restaurations Forening, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Designere, Danske Erhvervsakademier, Danske Erhvervsskoler, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Handicaporganisationer, Danske Kunsthåndværkere, Danske Landbrugsskoler, Danske Landskabsarkitekter, Danske Professionshøjskoler, Danske Regioner, Danske Revisorer – FSR, Danske Studerendes Fællesråd, Danske Universiteter, Datatilsynet, DDA (Danish Design Association), De Studerendes Landsråd (DSL), Den Nationale Videnskabsetiske Komite, Designskolen Kolding, Det Centrale Handicapråd, Det Frie Forskningsråd, Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering, Erhvervsakademi Kolding, Erhvervsakademi Lillebælt, Erhvervsakademi MidtVest, Erhvervsakademi Sjælland, Erhvervsakademi SydVest, Erhvervsakademi Aarhus, Erhvervsakademiet Copenhagen Business Academy, Erhvervsakademiet Dania, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Fagligt Fælles Forbund, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiver-

forening, Finanstilsynet, Fiskeriskolen, Foreningen af private, selvejende gymnasier, studenter- og hf-kurser, Fredericia Maskinmesterskole, Frit Forum – Socialdemokratiske Studerende, FTF, GTS - Godkendt Teknologisk Service, Gymnasiernes Bestyrelsesforening, Gymnasieskolernes Lærerforening, Gymnasieskolernes Rektorforening, Handelsskolernes Lærerforening, HK/kommunal, HK/Stat, Ingeniørforeningen i Danmark, IT-Universitetet i København, KL, Konservative Studerende Landsorganisationen, Kulturministeriets Rektorer (KUR), Københavns Erhvervsakademi, Københavns Maskinmesterskole, Københavns Universitet, Landbrug og Fødevarer, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Lederforeningen (VUC), Lederne, LO, Lægemiddelforeningen, Lærernes Centralorganisation, Lærerstuderendes Landskreds, Maritime Studerende Danmark, Marstal Navigationsskole, MARTEC, Frederikshavn, Maskinmestrenes forening, Metal Søfart, Nordisk Konservator Forbund, Nyborg Søfartsskole, Professionshøjskolen Metropol, Professionshøjskolen UCC, Psykolognævnet, Pædagogstuderendes Landssammenslutning, Re-deriforeningen af 2010, Rektorkollegiet for de kunstneriske og kulturelle uddannelser, Rektorkollegiet for de maritime uddannelser, Repræsentanter for de studerende på de maritime uddannelsesinstitutioner, Repræsentanter for forstanderne for de maritime institutioner, Repræsentanter for underviserne på de maritime institutioner, Rigsrevisionen, Roskilde Universitet, Rådet for de grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, Rådet for de Gymnasiale Uddannelser, Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser, Sammenslutningen af Danske Socialrådgiverstuderende, Sektorforskningens Direktørkollegium, SIMAC, Svendborg, Skagen Skipperskole, Skoleskibet Georg Stage, Studievalg Fyn, Studievalg København, Studievalg Midt- og Vestjylland, Studievalg Nordjylland, Studievalg Sjælland, Studievalg Sydjylland, Studievalg Østjylland, Svendborg Søfartsskole, Syddansk Universitet, Sygeplejestuderendes Landssammenslutning, Søfartens Ledere, Søværnet, Tekniq, Teknisk Landsforbund, Uddannelsesforbundet, Uddannelsesrådet for de maritime uddannelser, University College Lillebælt, University College Nordjylland, University College Sjælland, University College Syddanmark, VIA University College, Aalborg Universitet, Århus Maskinmesterskole og Aarhus Universitet.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget forventes at medføre administrative lettelser for videregående uddannelsesinstitutioner, der ønsker at sammenlægge eksisterende uddannelser.	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen	Ingen

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af § 18, stk. 1, i lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner, at alle nye uddannelser og uddannelsesudbud skal prækvalificeres af uddannelses- og forskningsministeren. Ved prækvalifikationen vurderer Rådet for Vurdering af Udbud af Videregående Uddannelser (RUVU) om nye uddannelser opfylder centralt fastsatte kriterier for behov og relevans og om nye uddannelsesudbud bidrager til bedre sammenhæng i uddannelsessystemet. Der er ikke mulighed for dispensation herfra.

Med bestemmelsen i *stk. 3* foreslås det, at uddannelsesinstitutionerne får en udvidet fleksibilitet til at tilpasse deres samlede uddannelsesudbud til arbejdsmarkedets behov med det formål at sikre, at der er et bæredygtigt antal videregående uddannelser. Muligheden for at sammenlægge eksisterende uddannelser uden forudgående prækvalifikation har hidtil været begrænset til tilfælde, hvor to eller flere eksisterende uddannelser kunne rummes under en ny fælles titel. Dette kunne for eksempel være tilfældet, hvis der ved sammenlægningen opstod en bred uddannelse, hvor de studerende kunne vælge mellem forskellige specialeretninger, der sigtede mod dækning af de samme kompetencebehov, som de uddannelser, der indgik i sammenlægningen.

Med forslaget om fritagelse for prækvalifikation får institutionerne bedre muligheder for at sikre, at den nye uddannelse også afspejler udviklingen i de erhverv, hvor uddannelsernes dimittender typisk finder beskæftigelse. Der skal fortsat være tale om sammenlægninger, hvor centrale dele af de uddannelser, der indgår, videreføres, men fusionen mellem to eller flere eksisterende uddannelser vil også kunne betyde, at den sammenlagte uddannelse kan dække nye kompetencebehov.

Fritagelsen gælder dog kun de tilfælde, hvor institutionen over for uddannelses- og forskningsministeren kan godtgøre, at den nye uddannelses udvidede formål og erhvervssigte ikke medfører væsentlige negative konsekvenser for eksisterende beslægtede uddannelsers og uddannelsesudbuds arbejdsmarked eller rekrutteringsgrundlag, herunder særligt de dimensionerede eller autorisationsgivende uddannelser. Sådanne væsentlige negative konsekvenser kan f.eks. være en overrepræsentation af bestemte uddannelser i afgrænsede geografiske områder, hvilket kan skade bæredygtigheden af de eksisterende uddannelser. En udvidelse af erhvervssigtet skal således primært rette sig mod dækning af nye kompetencebehov inden for det arbejdsmarked, som uddannelserne, der indgår i sammenlægningen, allerede retter sig mod. Der vil således blive lagt vægt på, om det vil være samfundsøkonomisk uhensigtsmæssigt med flere udbud af uddannelser med et identisk eller beslægtet erhvervssigte.

Det er således væsentligt at sikre, at udviklingen inden for de videregående uddannelser fortsat er hensigtsmæssig set i et samfundsøkonomisk og uddannelsespolitisk perspektiv.

Af hensyn til at sikre de bagvedliggende forsknings- og udviklingsmiljøer og til de studerende på uddannelserne omfatter muligheden for sammenlægning af uddannelser uden prækvalifikation ikke udbud af identiske uddannelser, der udbydes på to eller flere forskellige lokaliteter.

Med bestemmelsen i *stk. 4* foreslås det, at der skabes hjemmel til, at uddannelses- og forskningsministeren fastsætter nærmere regler for sammenlægning af uddannelser. Der vil i den forbindelse blive fastsat betingelser for, hvornår der kan ske sammenlægning af uddannelser uden forudgående prækvalifikation. Det vil herunder bl.a. blive fastsat, at det er betingelse for godkendelse af sammenlægning, at de uddannelser, der indgår i sammenlægning, afvikles. Der vil desuden blive fastsat regler om, hvilke kriterier uddannelsesinstitutionen skal lægge til grund for vurderingen af, hvorvidt en sammenlægning medfører væsentlige negative konsekvenser for arbejdsmarked og rekrutteringsgrundlag for beslægtede uddannelser og uddannelsesudbud. Er kriterierne ikke opfyldt, kan ministeren afvise at godkende den

nye uddannelse, som er fremkommet ved sammenlægningen, og henvise uddannelsen til den almindelige proces for prækvalifikation.

Sådanne nærmere regler tænkes fastsat i den eksisterende bekendtgørelse om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og godkendelse af nye videregående uddannelser, jf. bekendtgørelse nr. 745 af 24. juni 2013.

Til nr. 2

Det fremgår af § 21, stk. 1, i lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner, at uddannelses- og forskningsministeren træffer afgørelse om godkendelse af nye uddannelser og uddannelsesudbud på baggrund af prækvalifikation.

Med forslaget vil uddannelses- og forskningsministerens godkendelse af den nye uddannelse, som er fremkommet ved sammenlægningen, kunne ske uden prækvalifikation. Uddannelses- og forskningsministeren skal fortsat godkende den nye uddannelse, som fremkommer ved sammenlægningen, efter lovens § 21. Ved godkendelsen fastlægges den nye, sammenlagte uddannelses titel, taxameterindplacering, adgangskrav m.v. på samme måde som ved godkendelsen af nye uddannelser i øvrigt.

Godkendelse af den nye, sammenlagte uddannelse vil desuden ske uden krav om efterfølgende uddannelsesakkreditering, også i de tilfælde hvor institutionen endnu ikke har en institutionsakkreditering. Da det er eksisterende uddannelser, som er sammenlagt, er det vurderingen, at der ikke er behov for en uddannelsesakkreditering for at sikre det faglige indhold i den nye uddannelse.

Til § 2

Det foreslås med bestemmelsen, at loven træder i kraft den 1. april 2015.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 18. Nye uddannelser og uddannelsesudbud skal prækvalificeres af ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser før oprettelsen. Prækvalifikationen er en vurdering af, om den nye uddannelse eller det nye uddannelsesudbud er samfundsøkonomisk og uddannelsespolitisk hensigtsmæssigt og i øvrigt opfylder lovgivningsmæssige krav.

Stk. 2. Ministeren kan indhente supplerende faglig rådgivning til brug for prækvalifikationen.

§ 21. Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser træffer på baggrund af prækvalifikationen afgørelse om godkendelse af en ny uddannelse eller et nyt uddannelsesudbud.

§ 1

I lov nr. 601 af 12. juni 2013 om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner foretages følgende ændringer:

1. I § 18 indsættes som *stk. 3* og *4*:

»*Stk. 3.* Stk. 1 finder ikke anvendelse ved en sammenlægning af eksisterende uddannelser, medmindre sammenlægningen medfører en udvidelse af de sammenlagte uddannelsers formål og erhvervssigte, og udvidelsen har væsentlige negative konsekvenser for arbejdsmarked og rekrutteringsgrundlag for eksisterende beslægtede uddannelser og uddannelsesudbud.

Stk. 4. Ministeren fastsætter nærmere regler om betingelser for sammenlægning af uddannelser uden forudgående prækvalifikation, herunder lukning af uddannelser og andre forhold ved sammenlægning af uddannelser, jf. stk. 3.«

2. I § 21, *stk. 1*, indsættes efter »uddannelsesudbud«: », jf. dog § 18, stk. 3«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 2015.